вимог і правил, яким має відповідати та чи інша діяльність чи окремі дії виконавця. Правовий аспект поняття якості, на відміну від економічного, філософського, технічного тощо, полягає в тому, що усі встановлені в законі, договорі чи закріплені в звичаях ділового обороту вимоги щодо якості повинні підлягати обов'язковому виконанню.

Література

1. Жамен С. Торговое право / С. Жамен, Л. Лакур; под общ. ред. Клода Лобри. – М.: Междунар. отношения, 1993. – 256 с.
2. Про стандартизацію: Закон України від 17.05.2001 р. № 2408-III // Відомості Верховної Ради України. – 2001. – № 31. – Ст. 145.
3. Про захист прав споживачів: Закон України від 12.05.1991 р. // Відомості Верховної Ради України. – 1991. – № 30. – Ст. 379 (в редакції Закону України № 1779-УІ від 17.12.2009 р.) [Електронний ресурс]. – Режим доступу: http://№ № № .8Уагіа.сот.иа/ іт8/28Іогей/Гі1е8/%Б0%97 %Б0%90.
4. Колосов Р. Послуга як економічна та правова категорія / Р. Колосов // Підприємництво, господарство і право. – 2009. – № 7. – С. 67–70.
5. Мілаш В. С. Істотні умови договору і диспозитивність їх правового регулювання / В. С. Мілаш // Підприємництво, господарство і право. – 2004. – № 7. – С. 36–39.
6. Население и глобалицация: 2-изд. / Н. М. Римашевская, В. Ф. Галецкий, А. А. Овсянников и др. – М.: Наука, 2004. – 332 с.
7. Федорченко Н. В. Договірні зобов'язання з надання послуг: проблеми теорії і практики : монографія / Н. В. Федорченко. – К. : НДІ приватного права і підприємництва НАПрН України, 2015. – 328 с.
8. Шаблова Е. Г. Гражданско-правовое регулирование отношений возмездного оказания услуг : дис. … д-ра юрид. наук : 12.00.03 / Е. Г. Шаблова. – Екатеринбург, 2003. – 363 с.

УДК 349.2:347.77 (477) (043.2)

Філик Н. В.А, к.ю.н., доцент,
Національний авіаційний університет, м. Київ, Україна

ПРАВОВИЙ РЕЖИМ СЛУЖБОВИХ ТВОРІВ

У сучасних умовах переважна більшість об'єктів права інтелектуальної власності створюється у порядку виконання службових обов'язків, тому проблемним залишається питання майнових прав авторів і роботодавців на об'єкти створені у зв'язку з виконанням трудового договору. Так, ч. 2 ст. 429 ЦК «Права інтелектуальної власності на об'єкт, створений у зв'язку з виконанням трудового договору» встановлює припис, за яким майнові права інтелектуальної власності на об'єкт, створений у зв'язку з виконанням трудового договору, належать працівникові, котрий створив цей об'єкт, та юридичній або фізичній особі,

де або у якої він працює, спільно, якщо інше не передбачено договором.

Службовим визнається твір, створений автором у порядку виконання службових обов'язків відповідно до службового завдання чи трудового договору (контракту) між ним і роботодавцем. Так, згідно із ст. 16 Закону України «Про авторське право і суміжні права» авторське особисте немайнове право на службовий твір належить його автору.

Згідно із чинним законодавством виключне майнове право на службовий твір належить роботодавцю, якщо інше не передбачено трудовим договором (контрактом) та цивільно-правовим договором між автором і роботодавцем. За створення і використання службового твору автору належить авторська винагорода, розмір та порядок виплати якої встановлюються трудовим договором (контрактом) або цивільно-правовим договором між автором і роботодавцем.

Так, при укладенні трудового договору роботодавець та працівник можуть самостійно врегулювати питання про розподіл майнових прав на об'єкти права інтелектуальної власності. Зокрема, вони можуть домовитись про те, що виключні майнові права на об'єкти права інтелектуальної власності, які будуть створені працівником у зв'язку із виконанням обов'язків за трудовим договором (контрактом), повністю переходитимуть до роботодавця.

Проте, не завжди роботодавець та працівник з приводу цього питання фактично можуть дійти взаємної згоди. Адже стосовно того, кому належатимуть майнові права інтелектуальної власності на об'єкт права інтелектуальної власності, створений у зв'язку із виконанням трудового договору, роботодавець та працівник мають зовсім протилежні інтереси. Роботодавець завжди зацікавлений лише у особистому володінні майновими правами щодо об'єкта права інтелектуальної власності, який створено його працівником.

Водночас працівник зацікавлений у спільному володінні правами на створений ним об'єкт права інтелектуальної власності та у отриманні прибутку від його використання або ж у отриманні, крім заробітної плати, винагороди відповідно до економічної вартості такого об'єкта. Отже, якщо працівник не погоджуватиметься укласти договір про передання (відступлення) роботодавцеві майнових прав на створений ним об'єкт права інтелектуальної власності, роботодавець фактично не матиме права наполягати на укладенні договору на умові, що працівник відмовлятиметься на користь роботодавця від виключних майнових прав інтелектуальної власності. Адже, відповідно до змісту ст. 21 Кодексу законів про працю України розподіл прав на об'єкти права інтелектуальної власності не охоплюється поняттям трудового договору (контракту), а тому не може бути його предметом. Така умова може міститися лише у цивільно-правовому договорі про передання виключних майнових прав (ст. 1113 ЦК України), на укладенні якого роботодавець не

зможе наполягати у разі незгоди працівника. Таким чином, питання про розподіл майнових прав на об'єкти права інтелектуальної власності, які можуть бути створені у зв'язку із виконанням трудового договору, роботодавець і працівник можуть вирішити тільки шляхом укладення за взаємною згодою окремо цивільно-правового договору.

Судова практика з зазначеного питання (а саме Постанова Пленуму Верховного Суду України «Про застосування судами норм законодавства у справах про захист авторського права і суміжних прав від 4 червня 2010 р.») дає наступне тлумачення, щодо винагороди за використання майнових прав. За створення і використання службового твору автору належить авторська винагорода, розмір та порядок виплати якої встановлюються трудовим договором (контрактом) або цивільно-правовим договором між автором і роботодавцем. При цьому трудовим договором між ними може передбачатися умова щодо укладення цивільно-правового договору про створення об'єкта авторського права і (або) суміжних прав та обов'язок працівника щодо сповіщення про створення такого об'єкта.

Виплата працівникові заробітної плати не є тотожною виплаті йому авторської винагороди за створений твір у зв'язку з виконанням трудового договору, оскільки заробітна плата – це винагорода за виконану роботу залежно від певних умов, а авторська винагорода – це всі види винагород або компенсацій, що виплачуються авторам за використання їх творів, які охороняються в межах, встановлених авторським правом. У разі, коли між сторонами не досягнуто згоди щодо розміру авторської винагороди, суди при обчисленні такої винагороди мають керуватися положеннями постанови Кабінету Міністрів України від 18 січня 2003 р. № 72 «Про затвердження мінімальних ставок винагороди (роялті) за використання об'єктів авторського права і суміжних прав

Окреме правове становище мають вільні користувачі – особи, яким законом надано право вільного використання творів з визначеною законом метою, наслідками та у встановлених межах.

Література

1. Конституція України від 28 червня 1996 р: чинне законод-во зі змін. та допов. станом на 15.05.2014 р.: (офіц. текст). – К.: Паливода А. В., 2011. – 56 с.

2. Цивільний кодекс України: за станом на 16 січня 2003 р. № 435-IV // Відомості Верховної Ради України. – 2015. – № 25. – Ст. 188.

3. Право інтелектуальної власності: авторсько-правовий аспект: навч. посіб. / Т. І. Биркович, І. С. Бондар, Р. Б. Шишка, І. М. Сопілко, Н. В. Філик та ін.; М-во освіти і науки України, М-во культури України, Київ. нац. ун-т культури і мистецтв. – К.: Вид. центр КНУКіМ, 2015. – 280 с.